

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΙΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΙΩΝ

14° χιλ. Θεσσαλονίκης – Μηχανιώνας
57001 Θέρμη
Τηλ. : 2310 473 320, Fax: 2310 471 795
E-mail: ekby@ekby.gr

GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη»

GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου»

Β ΦΑΣΗ

Παραδοτέο Α

Φάκελος με την υφιστάμενη κατάσταση

Περιεχόμενα

A.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ-----	4
A.2. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΗΣ ΠΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ Α1-----	6
A.3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΗΣ ΠΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ Α2-----	7
A.4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΟΤΗΤΕΣ Α1 ΚΑΙ Α2-----	7
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ-----	16
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΑΠΟΨΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ (ΚΑΤΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΑΦΙΞΗΣ) ---	17

A.1. Περιγραφή της περιοχής

Η περιοχή που αφορά η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου» που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Νομού Αττικής. Οι δυο περιοχές καταλαμβάνουν συνολική έκταση 7.183 ha (71,83 km²) και το κέντρο βάρους της περιοχής βρίσκεται στο 24.004496 ανατολικό και 37.703896 βόρειο. Τα όρια των περιοχών Natura φαίνονται στον συνημμένο χάρτη προστατευόμενων φυσικών περιοχών.

Η περιοχή μελέτης δεν έχει ενιαίο νομικό καθεστώς. Το μεγαλύτερο και ανατολικό μέρος της περιοχής αποτελεί Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ βάσει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και του άρθρου 18 του Ν. 1650 όπως ισχύει). Σε αυτή περιλαμβάνεται επίσης η νησίδα Πάτροκλος και η ενδιάμεση θαλάσσια ζώνη. Το μικρότερο και δυτικό τμήμα της περιοχής αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ Σύμφωνα με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ και του άρθρου 18 του Ν. 1650 όπως ισχύει) στην οποία περιλαμβάνεται και η νησίδα Πάτροκλος. Μεγάλο μέρος της ΕΖΔ «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» αποτελεί τμήμα του Εθνικού Δρυμού Σουνίου (Π.Δ. 182/1974). Ο πυρήνας του εθνικού δρυμού βρίσκεται ολόκληρος εντός της ΕΖΔ στο νότιο τμήμα της. Ο Εθνικός Δρυμός Σουνίου αποτελεί και Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχή σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Πρωτόκολλο «Περί των ειδικά προστατευόμενων περιοχών της Μεσογείου»).

Για τον ορεινό όγκο της Λαυρεωτικής έχουν θεσμοθετηθεί ζώνες προστασίας με το Π.Δ. «Καθορισμός ζωνών προστασίας των ορεινών όγκων της Χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν. Αττικής)» (ΦΕΚ 121Δ/24-1-2003). Με αυτό καθορίζονται τέσσερις ζώνες προστασίας με διαφοροποιούμενες ρυθμίσεις: ζώνη απολύτου προστασίας με χρήσεις αναψυχής, υπαίθριων πολιτιστικών εκδηλώσεων, υπαίθριων αθλοπαιδιών μικρής κλίμακας και εγκαταστάσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ζώνη αναψυχής, αθλητισμού, πολιτιστικών εκδηλώσεων και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ζώνη γεωργικής χρήσης, αναψυχής, αθλητισμού, οργανωμένων κατασκηνώσεων και κατοικίας, ζώνη οργανωμένου θεματικού ιστορικού πάρκου εξόρυξης μεταλλεύματος και εν γένει μεταλλουργίας στη Λαυρεωτική με δραστηριότητες αναψυχής, πολιτισμού και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Οι ζώνες αυτές καλύπτουν περίπου το 60% της έκτασης της περιοχής μελέτης. Για την περιοχή εκτός του Π.Δ. έχει θεσμοθετηθεί Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ Λαυρεωτικής, ΦΕΚ 125 Δ/1998) η οποία καλύπτει και τη νησίδα Πάτροκλος η οποία είναι κηρυγμένη ως τοπίο ιδιαίτερου Φυσικού κάλλους, ιστορικός τόπος και αρχαιολογικός χώρος (ΦΕΚ 29Β/30-5-83). Τα όρια ισχύος των ανωτέρω φαίνονται στον συνημμένο χάρτη προστατευόμενων φυσικών περιοχών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας/Αττικής 2021 (ΣΜΠΕ-ΡΣΑ 2021) εκτιμάται ότι περίπου το 70% της έκτασης ανήκει στο δημόσιο και στον Δήμο Λαυρεωτικής ενώ το υπόλοιπο ανήκει σε ιδιώτες.

Διοικητικά η περιοχή υπάγεται στην Περιφέρεια Αττικής και ειδικότερα στους δήμους Σαρωνικού και Λαυρεωτικής της περιφερειακής ενότητας Ανατολικής Αττικής. Πέρα των ΟΤΑ ευθύνες διοίκησης και διαχείρισης της περιοχής έχουν και άλλες υπηρεσίες. Ειδικότερα, το Δασαρχείο Λαυρίου είναι υπεύθυνο για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις που καταλαμβάνουν μεγάλο μέρος της περιοχής, ενώ οι αρχαιολογικοί χώροι και τα πολυάριθμα μνημεία της νεότερης ιστορίας βρίσκονται στην αρμοδιότητα των αρχαιολογικών υπηρεσιών (εφορίες κλασικών και βυζαντινών αρχαιοτήτων). Η θαλάσσια

περιοχή εποπτεύεται από το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, μέσω του Λιμεναρχείου Λαυρίου.

Τέλος, αρμοδιότητες σχετικά με την αδειοδότηση συγκεκριμένων χρήσεων και τους όρους δόμησης στην περιοχή έχουν και οι κατά τόπους αρμόδιες διευθύνσεις δόμησης και πολεοδομικών εφαρμογών (πρώην πολεοδομίες). Υπάρχουν επίσης αρκετές εκτάσεις με ειδικό καθεστώς, όπως π.χ. εκτάσεις που έχουν παραχωρηθεί στη ΔΕΗ και άλλες εταιρείες του δημοσίου. Ειδικότερα στοιχεία παρουσιάζονται στο ΣΜΠΕ-ΡΣΑ (2021) και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαυρεωτικής 2012-2014 (ΕΠΔΛ).

A.2. Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της ΠΣ για την ενότητα Α1

Με σκοπό την άντληση στοιχείων που αφορούν την έως τώρα υλοποίηση δράσεων, τον προγραμματισμό ενεργειών για το μέλλον αλλά και την ανίχνευση τυχόν προβλημάτων, έγινε επικοινωνία με Διαχειριστικές αρχές, ΟΤΑ, υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Επίσης, επιστημονικά στοιχεία αντλήθηκαν και από επιστήμονες και φορείς που διεξάγουν έρευνες στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Αττική. Τέλος, πηγές από τις οποίες αντλήθηκαν στοιχεία είναι: Διαύγεια, Ιστοσελίδες των ΕΠ Αττικής (<http://www.papatikis.gr>), ΕΠΠΕΡΑΑ (www.epperaa.gr), και Ειδικής Υπηρεσίας Πολιτισμού (http://ep.culture.gr/el/Pages/projects_espa.aspx), Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΕΠΑνΕΚ –κίνηση, Νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 - Κύρια Στρατηγικά Κείμενα (http://www.antagonistikotita.gr/imerida_2014/events.asp?cs=5) και η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (www.eysped.gr).

Ειδικότερα:

Επικοινωνία με Διαχειριστικές αρχές

Όπως αναφέρεται η τηλεφωνική επικοινωνία με διαχειριστικές αρχές, έγινε για να αποτυπώσει τυχόν πληροφορίες για έργα που υλοποιούνται, πέραν των στοιχείων που ανευρίσκονται στις ιστοσελίδες που αφορούν στην πρόοδο υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε επικοινωνία με τους κάτωθι:

Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Αττικής

Μονάδα Α' Προγραμματισμού και Αξιολόγησης

Κουκούλης Ιωάννης, 213 150 1535

Αποτέλεσμα επικοινωνίας: Έργα για τις περιοχές Natura δεν εκτελούνται στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 (έγινε εκχώρηση)

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος
«Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Μονάδα Α' Προγραμματισμού και Αξιολόγησης

Συρόπουλος Χαράλαμπος, Προϊστάμενος μονάδας, 213 2142294

Πασσάς Νίκος, 213 2142 202

Αποτέλεσμα επικοινωνίας: Κατάλογος έργων για τις περιοχές Natura της Περιφέρειας Αττικής που είναι ενταγμένα στο ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013

Ειδική Υπηρεσία Τομέα Πολιτισμού

Μονάδα Α' - Προγραμματισμού, Συντονισμού και Αξιολόγησης Πράξεων

Λαμπρινή Μπλουγούρα, 210 3307618

Αποτέλεσμα επικοινωνίας: Κατάλογος έργων πολιτισμού για τις περιοχές Natura της Περιφέρειας Αττικής

Επικοινωνία με ΟΤΑ

Στους ΟΤΑ της περιοχής μελέτης εστάλη επιστολή στις 16-2-2015 και αφορά στην ενημέρωση για μελέτες και πληροφορίες που υπάρχουν για την περιοχή μελέτης αλλά και για τον μελλοντικό σχεδιασμό για αυτή.

Μετά από αυτή επικοινωνήσαν ο Δήμος Σαρωνικού μας ενημέρωσε προφορικά στις 17/3 ότι δεν έχει κάποια σχετική πληροφορία.

Επικοινωνία με άλλους φορείς και ειδικούς επιστήμονες

Περαιτέρω, έγινε επικοινωνία με ειδικούς επιστήμονες από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ), την Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία (ΕΕΕ) και από το Βοτανικό Μουσείο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η ΕΟΕ, μέσω του προγράμματος παρακολούθησης Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά μας παρέσχε στοιχεία σχετικά με την κατάσταση διατήρησης των ενδιαιτημάτων της ορνιθοπανίδας και των πιέσεων και απειλών που αντιμετωπίζουν. Η ΕΕΕ δεν είχε νεότερα στοιχεία από αυτά που είναι καταγεγραμμένα και ενσωματωμένα στη βάση δεδομένων του Natura. Το Βοτανικό Μουσείο επεσήμανε ορισμένες μεταβολές στη βλάστηση της περιοχής.

A.3. Ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της ΠΣ για την ενότητα A2

Στοιχεία για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου», αντλήθηκαν από την Εθνική Βάση Δεδομένων Natura 2000, καθώς οι περιοχές GR3000005 και GR3000014 προτάθηκαν από τις εθνικές αρχές ως περιοχές του πανευρωπαϊκού δικτύου σύμφωνα με τα στοιχεία της εν λόγω βάσης (Εθνική Βάση Δεδομένων Natura 2000. <http://cdr.eionet.europa.eu/gr/eu/n2000/envujeg6w/>). Ακόμη, διερευνήθηκε η βάση δεδομένων του Υπουργείου Πολιτισμού σε σχέση με τα μνημεία και τους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής (http://listedmonuments.culture.gr/result_declarations.php). Επίσης, για την περιοχή έγινε εκτεταμένη ανασκόπηση βιβλιογραφίας που αφορά σε επιστημονικές εργασίες, περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και δεδομένα που έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων (βλ. πίνακα 1 του κεφ. 4). Η ανασκόπηση της νομοθεσίας για την περιοχή δίδεται στον πίνακα 2 του κεφ. 4.

A.4. Αποτελέσματα ενεργειών για ενότητες A1 και A2

Για την περιοχή μελέτης έχει συγγραφεί πληθώρα άρθρων και ένας αριθμός ερευνητικών εργασιών από ανεξάρτητους ερευνητές, ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα και έχει υλοποιηθεί μικρός αριθμός έργων διατήρησης και αποκατάστασης. Τα άρθρα και οι εργασίες παρουσιάζονται στον πίνακα 1.

Από την επικοινωνία με τους φορείς που υλοποιούν ή προγραμματίζουν δράσεις στην περιοχή μελέτης (Ενότητα A2) προέκυψαν τα ακόλουθα:

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής

Οι δασικές υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής έχουν προγραμματίσει για την ευρύτερη περιοχή του Σουνίου συντήρηση δασικών δρόμων και αντιτυρικών λωρίδων, ενώ ειδικότερα για το Δημόσιο Δάσος Λαυρεωτικής-Αγίου Κωνσταντίνου-Σουνίου» του Εθνικού Δρυμού Σουνίου δασοκομικούς χειρισμούς.

Υπουργείο Πολιτισμού

Το Υπουργείο Πολιτισμού είχε προγραμματίσει το έργο «Διαμόρφωση αρχαιολογικού χώρου Σουνίου» το οποίο είχε ως σκοπό την ανάδειξη της σημασίας και την προστασία των μνημείων του αρχαιολογικού χώρου στο σύνολό του μέσω ελεγχόμενης και

υποδεικνυόμενης επισκέψεως με την δημιουργία διαδρομών περιηγήσεως (κυρίων και δευτερευουσών) και στάσεων ενημερώσεως και αναπαύσεως, οριοθέτηση των μνημείων με κατάλληλες περιφράξεις, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων και άλλων εργασιών.

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Η περιοχή του Σουνίου και της νησίδας Πάτροκλος είναι Σημαντική περιοχή για τα Πουλιά και παρακολουθείται συστηματικά στο πλαίσιο του δικτύου των Υπευθύνων Παρακολούθησης των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (IBA). Κάθε έτος εθελοντές συλλέγουν στοιχεία για την κατάσταση της περιοχής που παρακολουθούν καθώς και στοιχεία για την ορνιθοπανίδα της. Τα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται σε σχετική βάση δεδομένων. Τα στοιχεία, τα οποία συλλέγουν οι Υπεύθυνοι Παρακολούθησης αφορούν 3 βασικούς άξονες: την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η περιοχή, τις πιέσεις τις οποίες δέχεται και τις δράσεις που πραγματοποιούνται προς την κατεύθυνση προστασίας και άμβλυνσης των πιέσεων αυτών. Οι πληροφορίες που δόθηκαν για την περιοχή έχουν ενσωματωθεί στην περιγραφή των ορνιθολογικών της γνωρισμάτων και των πιέσεων που ασκούνται σε αυτή.

Κατωτέρω παρουσιάζονται οι πηγές πληροφοριών και η νομοθεσία για τις περιοχές «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου» (Πίνακας 2) και τα έργα διατήρησης (Πίνακας 3) μαζί με την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους για την περιοχή μελέτης.

Κατά τη διαβούλευση της τεκμηρίωσης και του σχεδίου δράσης κατέθεσαν απόψεις οι Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος με τις θέσεις της σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων της θήρας και το WWF-Ελλάς με παρατηρήσεις γενικού χαρακτήρα για την περιοχή. Οι απόψεις τους βρίσκονται στο Παράρτημα Ι.

Πίνακας 1. Πηγές πληροφοριών για τις περιοχές «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου».

Τίτλος	Κατηγορία	Πηγή
Δερμάτης, Γιώργος Ν., Κωνσταντίνος Μάνθος (φωτ), Στέλλα Γκρανιά (επι). 1994. Τοπίο και μνημεία : Θορικός-Λαύρειο-Σούνιο. Δήμος Λαυρεωτικής.	Βιβλίο	
Σφήκας, Γιώργος. 2002. Τα Εθνικά Πάρκα της Ελλάδας. Explorer, Αθήνα. (Ένας Πλήρης Ταξιδιωτικός Οδηγός). 360σ. ISBN 960-8303-04-4	Βιβλίο	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Ιατρού Π. Γεώργιος. 2010. Η νήσος του Πατρόκλου του Δήμου Κερατέας: Σημειώσεις από μία έρευνα. Δήμος Κερατέας. 120 σ.	Βιβλίο	
Τρακόλης, Δημήτριος. 1983. Μελέτη οργάνωσης της διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Σουνίου. Υπουργείο Γεωργίας, Δ/νση Δασών, Τμήμα Εθνικών Δρυμών. 51 σ.	Μελέτη	
Αργυράκη Αριάδνη και Τέρψη Κάμτσιου. 1992. Γεωλογικές παρατηρήσεις στη νοτιοδυτική αττική και τη νήσο Πατρόκλου. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σχολή Θετικών Επιστημών. Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος. Τομέας Δυναμικής - Τεκτονικής και Εφαρμοσμένης Γεωλογίας	Διπλωματική εργασία	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σχολή Θετικών Επιστημών. Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος
Στεφανίδου, Αναστασία. 1994. Μορφοτεκτονικές παρατηρήσεις στην παραλιακή ζώνη Λεγραινών – Σουνίου. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σχολή Θετικών Επιστημών. Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος	Διπλωματική εργασία	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σχολή Θετικών Επιστημών. Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος
Ιάσων Καβαλλίνης. 1996. Ινστιτούτο θαλασσίων ερευνών στο Σούνιο Αττικής : κέντρο ενημέρωσης για θέματα θαλάσσης. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού.	Διπλωματική εργασία	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού
Παυλοπούλου, Αγγελική Δ. 2002. Οικιστική ανάπτυξη της περιοχής από το Λαύριο μέχρι το Σούνιο. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών. Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού	Διπλωματική εργασία	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών. Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού
Σερεφόγλου Μαρία. 2003. Αξιολόγηση των προτάσεων	Διπλωματική	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων.

Τίτλος	Κατηγορία	Πηγή
ανάπλασης στο θαλάσσιο μέτωπο από το Πέραμα έως το Σούνιο με κριτήριο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων.	εργασία	
Αποστολάκη, Ευγενία. 2004. Επιπτώσεις των ιχθυοκαλλιεργειών στο βένθος γυμνών ιζημάτων και λειμώνων Posidonia oceanica στην ανατολική και δυτική Μεσόγειο. Πανεπιστήμιο Κρήτης,. Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών. Τμήμα Βιολογίας	Μεταπτυχιακή Εργασία	http://elocus.lib.uoc.gr/dlib/1/f/5/metadata-dlib-2004apostolaki_eug.tkl
Πρωϊμάκης, Ζαχαρίας. 2004. Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. 49σ.	Μελέτη	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Δακανάλη, Εύα. 2005. Μελέτη της παρουσίας των αλειφατικών και πολικυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων σε μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στη Σητεία και στο Σούνιο. Πανεπιστήμιο Κρήτης,. Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών. Τμήμα Χημείας	Μεταπτυχιακή Εργασία	http://elocus.lib.uoc.gr/dlib/1/2/b/metadata-dlib-2005dakanali.tkl
Ελευθεριάδης Γεώργιος και Πέππας Παντελής. 2005. Οπτική αξιολόγηση του τοπίου στον εθνικό δρυμό Σουνίου. Τ.Ε.Ι. Λαμίας. Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος	Πτυχιακή εργασία	Τ.Ε.Ι. Λαμίας. Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος
Χριστακόπουλος, Παύλος. 2005. Η μεταπτυχιακή εξέλιξη των μεσογειακών δασικών οικοσυστημάτων και η επιλογή των προς αναδάσωση εκτάσεων με τη χρήση μεθόδων τηλεπισκόπησης και γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών στον Εθνικό Δρυμό Σουνίου. Πανεπιστήμιο Αιγαίου Σχολή Περιβάλλοντος Τμήμα Περιβάλλοντος	Μεταπτυχιακή διατριβή	Πανεπιστήμιο Αιγαίου Σχολή Περιβάλλοντος Τμήμα Περιβάλλοντος
Μελεσσιδίου Δανάη και Σταυρούλα Γεωργαλά. 2007. Τοπίο Αττικής: παρέμβαση στο Σούνιο. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικής Γλώσσας, Επικοινωνίας και Σχεδιασμού	Διπλωματική εργασία	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικής Γλώσσας, Επικοινωνίας και Σχεδιασμού
Αποστολάκη, Ευγενία. 2008. Δυναμική του άνθρακα και των θρεπτικών σε υγιείς και υποβαθμισμένους λειμώνες Posidonia oceanica. Πανεπιστήμιο Κρήτης,. Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών	Διδακτορική διατριβή	http://elocus.lib.uoc.gr/dlib/d/e/f/metadata-dlib-4fd59c8236211f7170672ccfcfde5230_1238736313.tkl

Τίτλος	Κατηγορία	Πηγή
Επιστημών. Τμήμα Βιολογίας		
Ματινόπουλος Γιάννης. 2009. Σούνιο απόπειρα ανάγνωσης του τόπου . Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού.	Διπλωματική εργασία	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού.
Μωράκος, Ιωάννης. 2009. Χωροθέτηση ζωνών προτεραιότητας για την προστασία του εθνικού δρυμού Σουνίου με τη χρήση G.I.S. και των πολυκριτηριακών μεθόδων O.W.A. και A.H.P. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων Γεωργικής Μηχανικής	Μεταπτυχιακή εργασία	http://dspace.aua.gr/xmlui/handle/10329/153
Παπαδοπούλου, Μαρία και Α. Αναστασιάδου. 2010. Εντοπισμός και ανάλυση περιβαλλοντικών επιπτώσεων παράκτιας ζώνης με χρήση περιβαλλοντικών δεικτών. Η περίπτωση του Δήμου Λαυρεωτικής . Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών. Τομέας Γεωγραφίας και Περιφερειακού Σχεδιασμού	Διπλωματική εργασία	http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream/123456789/3162/3/anastasiadou_localization.pdf
Κωνσταντινίδου, Μαρία. 2011. Λαυρεωτική: οικιστική δομή - προβλήματα – προοπτικές . Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	Μεταπτυχιακή εργασία	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Διεπιστημονικό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) «Γεωπληροφορική»
Χαρμαλιά Κωνσταντίνα. 2011. Ακρωτήριο Σούνιο. Περιήγηση στο αστικό τοπίο . Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού.	Διπλωματική εργασία	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού.
Φύτου, Αδαμαντία Μαρία. 2012. Κέντρο Εκθέσεων και Εκπαίδευσης για Θαλάσσια Οικοσυστήματα στα Λεγραινά του Σουνίου . Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Αρχιτεκτόνων. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού.	Διπλωματική εργασία	http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream/123456789/6279/1/0100_04103121.pdf
Ρεδιάδης, Π. [19--]. Πατρόκλου νήσος . Έκδοσις Γενικού Επιτελείου Ναυτικού. Ανάτυπο από: "Ναυτική Επιθεώρησις", τχ. 123: 11σ.	Άρθρο	Βιβλιοθήκη της Βουλής. Δωρεά Γ. Σίδερη
Kerambrun P., M. Thessalou-Legaki and G. Verriopoulos. 1993. Comparative effects of environmental conditions, in eutrophic polluted and oligotrophic non-polluted areas of the Saronikos Gulf (Greece), on the physiology of the copepod <i>Acartia Clausi</i> .	Άρθρα	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ

Τίτλος	Κατηγορία	Πηγή
Comparative Biochemistry and Physiology 105/3: 415-420 Αριανούτσου Μ., Δ. Κοζάνης, και Β. Βαρελά. 2004. Χαρτογράφηση της μεταπυρικής ανάκαμψης μεσογειακών πευκοδάσων: η περίπτωση του Εθνικού Δρυμού Σουνίου. Σελ. 1-5. Πρακτικά Ετήσιου Συνεδρίου Ένωσης Ελλήνων Οικολόγων & Ελληνικής Ζωολογικής Εταιρείας, Μυτιλήνη 18-21 Νοεμβρίου 2004. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Περιβάλλοντος.	Άρθρο	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Τσαγκαράκη Τ., Π. Πήττα, Ε.Θ. Αποστολάκη, Μ. Τσαπάκης και Ι. Καρακάσης. 2006. Επιπτώσεις των ιχθυοκαλλιεργειών στις χημικές και βιολογικές παραμέτρους της στήλης στη Μεσόγειο Θάλασσα. Σελ. 1131-1144. 8ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας, ΕΛΚΕΘΕ, Θεσσαλονίκη 4 – 8 Ιουνίου 2006.	Άρθρο	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Άνω των 450.000 στρεμμάτων γης κάηκαν εφέτος. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ: 2012-09-01	Άρθρο	http://openarchives.gr/view/630381
Βαλλιανάτου Ε. 2012. Εθνικός Δρυμός Σουνίου και Λαύριο. Εισήγηση στο διήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο Σεμινάριο «Η ιστορία και το περιβάλλον της πόλης μάς οδηγεί στο μέλλον», 14 και 15 Δεκεμβρίου 2012, ΚΠΕ Λαυρίου	Εισήγηση	http://kpe-lavriou.att.sch.gr/documents/sem12dec14-15valian-drymos.pdf
ΠΔ 182/74, ΦΕΚ80/Α. Περί καθορισμού των ορίων του πυρήνος και της περιφερειακής ζώνης του Εθνικού Δρυμού Σουνίου.	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Απόφαση 174086/5086/85, ΦΕΚ 458/Β. Κανονισμός λειτουργίας Εθνικού Δρυμού Σουνίου, Εθνικού Δρυμού Οίτης και Εθνικού Δρυμού Παρνασσού	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
ΠΔ, ΦΕΚ 125/Δ/27-02-1998 Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του έτους 1923 περιοχή της χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν. Αττικής)	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ

Πίνακας 2. Ανασκόπηση νομοθεσίας Πηγές πληροφοριών για τις περιοχές «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου».

Τίτλος	Κατηγορία	Πηγή
ΠΔ 182/74 , ΦΕΚ80/Α. Περί καθορισμού των ορίων του πυρήνος και της περιφερειακής ζώνης του Εθνικού Δρυμού Σουνίου.	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Απόφαση 174086/5086/85 , ΦΕΚ 458/Β. Κανονισμός λειτουργίας Εθνικού Δρυμού Σουνίου, Εθνικού Δρυμού Οίτης και Εθνικού Δρυμού Παρνασσού	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
ΠΔ, ΦΕΚ 125/Δ/27-02-1998 Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του έτους 1923 περιοχή της χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν. Αττικής)	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ
Π.Α. ΦΕΚ 121Δ/24-1-2003 Καθορισμός ζωνών προστασίας των ορεινών όγκων της Χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν. Αττικής)	Νομοθεσία	Βιβλιοθήκη ΕΚΒΥ

Πίνακας 3. Έργα συναφή με τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών για τις περιοχές «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου».

Έργο και συνάφεια με την περιοχή	Σκοποί*	Αξιολόγηση
<p>LIFE+ Αιολικά Πάρκα και Άγρια Ζωή LIFE 12 BIO/GR/000554 (http://www.windfarms-wildlife.gr)</p>	<p>Η ανάδειξη της εξέλιξης μεθόδων και προσεγγίσεων που:</p> <ul style="list-style-type: none"> • θα βελτιώσουν τη συμβατότητα της ανάπτυξης αιολικών πάρκων με τους στόχους διατήρησης της βιοποικιλότητας της ΕΕ, • θα αναπτύξουν οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές που θα επιτρέψουν στις ελληνικές κρατικές αρχές και στους επενδυτές αιολικών πάρκων να σχεδιάζουν με πιο αποτελεσματικό τρόπο, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν την απόδοση της χρήσης των τεχνολογιών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην βιοποικιλότητα. 	<p>Το έργο υλοποιείται στην ευρύτερη περιοχή και ενδεχομένως δώσει χρήσιμες πληροφορίες για την ορνιθοπανίδα της περιοχής και στην αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων σε περίπτωση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων παραγωγής ρεύματος από αιολική ενέργεια.</p>
<p>Forestcities: Συμμαχία των Τοπικών Αρχών για την Πρόληψη των δασικών πυρκαγιών LIFE08 ENV/GR/553 (http://gr.forestcities.gr/) Δυο από τους ΟΤΑ επίδειξης του</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η Ενίσχυση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών • Η προώθηση βέλτιστων πρακτικών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών. • Η ανάπτυξη ενός απλοποιημένου Πληροφοριακού Συστήματος Δυναμικής 	<p>Το έργο διέδωσε ικανοποιητικά τις δυνατότητες των ΟΤΑ να συμβάλλουν αποφασιστικά στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, αλλά και στη στήριξη των προσπαθειών καταστολής τους. Παρήγαγε επίσης χρήσιμο έντυπο υλικό και Τα παραδοτέα του έργου και η ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΑ μπορούν να αξιοποιηθούν στον προτεινόμενο ολοκληρωμένο σχεδιασμό πρόληψης και αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών σε όλη την περιοχή μελέτης.</p>

<p>έργου βρίσκονται στην Αττική (Ηλιούπολη και Αγία Παρασκευή).</p>	<p>Παρακολούθησης των Δασικών Πυρκαγιών το οποίο θα υποστηρίζει την Τ.Α. στο έργο της.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η προώθηση της σύγχρονης τεχνολογίας στην Τ.Α. και ο τρόπος πρόληψης των Δασικών Πυρκαγιών. 	
<p>AMIBIO: Αυτόματη ακουστική καταγραφή και έρευνα της βιοποικιλότητας LIFE08 NAT/GR/000539 (http://www.amibio-project.eu/)</p> <p>Η περιοχή εφαρμογής του έργου ήταν το Όρος Υμηττός.</p>	<p>Κατασκευή και εγκατάσταση ενός αυτόνομου συστήματος πολλαπλών αισθητήρων που μέσω αυτόματης ανάλυσης των ήχων θα επιτρέπει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την παρακολούθηση της πανίδας στην περιοχή του • τον έγκαιρο και ακριβή εντοπισμό απειλών και παράνομων δραστηριοτήτων 	<p>Το έργο πέτυχε τους σκοπούς του, επιλέχθηκε μάλιστα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ένα από τα καλύτερα έργα LIFE για το 2013.</p> <p>Η τεχνολογικές εφαρμογές του έργου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση κυρίως της πανίδας αλλά κυρίως για τον άμεσο εντοπισμό παράνομων δραστηριοτήτων.</p>

* Παρουσιάζονται οι σχετικοί σκοποί για την περιοχή

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- Αναγνωστοπούλου, Μ. 1996. Οδηγός παρακολούθησης περιοχών του δικτύου "Φύση 2000". Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας-Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων, Θεσσαλονίκη. 163 p.
- Βαλλιανάτου, Ειρ. και Κ. Γεωργίου, Κ. 2000. Έντυπα περιγραφής και συνοικολογικού χαρακτηρισμού τύπων οικοτόπων περιοχής GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη. Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ ΈΡΓΟ: ΕΠΠΕΡ – Υποπρόγραμμα 3 - Μέτρο 3.3 – "Αναγνώριση και περιγραφή των Τύπων Οικοτόπων σε Περιοχές Ενδιαφέροντος για τη Διατήρηση της Φύσης".
- Δημαλέξης Α., Δ. Μπούσμπουρας, Θ. Καστρίτης, Α. Μανωλόπουλος και V. Saravia (Συντονιστές Έκδοσης). 2009. Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας. ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα.
- Δημόπουλος, Π., E. Bergmeier, K. Θεοδωρόπουλος, P. Fischer and M. Τσιαφούλη 2005. Οδηγός παρακολούθησης τύπων οικοτόπων και φυτικών ειδών στις περιοχές δικτύου Natura 2000 με φορείς διαχείρισης στην Ελλάδα. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων, Αγρίνιο. 172 p.
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαυρεωτικής-ΕΠΔΛ 2012-2014. 2012. http://www.lavreotiki.gr/index.php?option=com_content&view=category&id=60:-2012-2014&Itemid=93&layout=default (τελευταία πρόσβαση 18-7-2014)
- Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών –ΙΓΜΕ.2009. Λαύριο και ευρύτερη περιοχή. 30 σελ.
- Μπάουμαν, Ε. (1993). Η ελληνική χλωρίδα στο μύθο, στην τέχνη, στη λογοτεχνία. Έκδοση της Ελ. Εταιρίας Προστασίας της Φύσης. Αθήνα.
- NATURA 2000. Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων για τους τόπους «GR3000005 «Σούνιο – Νησίδα Πατρόκλου και παράκτια θαλάσσια ζώνη» και «GR3000014 «Περιοχή Λεγρενών – Νησίδα Πατρόκλου»
- Σιδηροπούλου Α., Γ. Ελευθεριάδης, Π. Πέππας και Α. Κυριαζόπουλος. 2006. Εθνικός Δρυμός Σουνίου: Αξιολόγηση λιβαδικών και δασικών τοπίων. Στο: Παπαναστάσης, Β.Π. και Ζωή Παρίση (επιμ.), Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου Ηράκλειο Κρήτης, 1-3 Νοεμβρίου 2006. 6 σελ.
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας/Αττικής 2021 (ΣΜΠΕ-ΡΣΑ 2021). 637 σελ. (<http://www.organismosathinas.gr/userfiles/file/%CE%A3%CE%9C%CE%A0%CE%95%20%CE%A1%CE%A3%CE%91%202021.pdf>) (τελευταία πρόσβαση 18-7-2014)
- Τρακόλης, Δ., Γ. Μαυρομάτης και Γ. Νάκος. 1983. Οργάνωση της διαχείρισης στον Εθνικό Δρυμό Σουνίου. Υπουργείο Γεωργίας.

Παράρτημα Ι: απόψεις φορέων (κατά χρονολογική σειρά άφιξης)